Affaldsgebyrerne er steget med 50 pct. siden 2019

Line Andersen og Otto Brøns-Petersen
d. 13. november 2025

Hvor meget en husstand betaler i affaldsgebyr, afhænger i høj grad af hvilken kommune, man bor i. Den dyreste kommune er knap tre gange så dyr som den billigste. Denne analyse viser, at husholdningerne i gennemsnit kan spare 1.050 kr. årligt på deres affaldsgebyr – det er selv når der tages højde for forskelle i serviceniveau og rammevilkår. Derudover viser analysen, at affaldsgebyrerne er steget med 50 pct. siden 2019.

Kontakt
Line Andersen
Økonom
line@cepos.dk
Telefon 22 27 17 21

CEPOS

Sammenfatning

Husstandene har benyttelsespligt til den kommunale affaldsordning, som ikke er udsat for hverken konkurrence eller økonomisk regulering. Der er stor variation mellem gebyrerne. I den billigste kommune koster den kommunale affaldsløsning for husholdningerne 2.193 kr., mens det i den dyreste kommune koster 6.539 kr. årligt. Denne analyse identificerer besparelsespotentialer for kommunerne ved at tage højde for, at de både arbejder under forskellige rammevilkår og tilbyder forskellige serviceniveau. I gennemsnit kan en husholdning spare 1.050 kr. årligt på deres affaldsgebyr. Det svarer til 2,8 mia. kr. på landsplan.

Analysen finder ligeledes, at priserne på de kommunale affaldsgebyrer er steget med 50 pct. siden 2019. I samme periode er forbrugerpriserne steget med 18 pct.

For at realisere potentialerne anbefales det, at:

- Kommunernes regulatoriske monopol på affaldshåndteringen ophæves
- Affaldshåndteringen i kommunerne selskabsgøres og at de aftalte prislofter meldes ud snarest
- Kommunerne pålægges udbudspligt på affaldsindsamlingen
- Kommunerne søger inspiration fra bedste praksis

Kommuner med størst og mindst besparelsespotentiale

Højeste potentiale			Laveste potentiale	
Kommune	Affaldsgebyr	Besparelsespotentiale, kr. (%)	Kommune	Affaldsgebyr
Herlev	5.693	3.500 (61%)	Herning	2.193
Køge	5.325	3.132 (59%)	Silkeborg	2.944
Rudersdal	6.539	3.777 (58%)	Ringkøbing-Skjern	3.140
Frederikssund	5.055	2.862 (57%)	Lemvig	3.230
Ballerup	4.845	2.652 (55%)	Varde	3.233
Hørsholm	5.956	3.199 (54%)	Høje-Taastrup	3.540
Hvidovre	4.680	2.487 (53%)	Nyborg	3.644
Ishøj	5.824	3.067 (53%)	Odsherred	3.791
Egedal	4.557	2.364 (52%)	Nordfyns	3.915
Ringsted	4.448	2.255 (51%)	Gentofte	4.450

Anm.: Kommunerne med højst potentiale er sorteret efter størst procentvis besparelse. Laveste potentiale er kommuner med intet besparelsespotentiale og er sorteret efter laveste gebyr. Årsagen til, at gebyrerne ikke afviger voldsomt for nogle kommuner, skyldes at kun kommuner der opkræver moms sammenlignes med hinanden, mens kommuner, der ikke opkræver moms sammenlignes. Ligeledes er der forskel på serviceniveau i kommunerne.
Kilde: Egne beregninger baseret på dataindsamling af kommunernes affaldsgebyrer.

Indholdsfortegnelse

Hvordan fungerer husstandenes affaldshåndtering? 4
Husholdningerne har pligt til at benytte de kommuner affaldsordninger 4
Det udvidede producentansvar skal sikre lavere priser for husholdningerne – men gør det ikke endnu 6
Affaldsgebyrerne varierer betydeligt mellem kommunerne 6
Tidligere analyser viser, at der er store besparelsespotentialer for husstandenes affaldsgebyrer 7

Data og metode til at undersøge kommunernes affaldsgebyrer 9
Benchmarkingmetode til at identificere besparelsespotentialer 10

Besparelsespotentialer på affaldsgebyrer i 2025 13
Hvad betyder det, at en privat renovatør står for indsamling? 13

Udvikling i affaldsgebyrer 15

Følsomhedsanalyse 18
Det er ikke outliers, der driver resultaterne 18
Kommuner med store sommerhusområder eller mange etageboliger, ser ikke ud til at være dyrere 19
Serviceniveauet på genbrugspladserne ser ikke ud til at gøre forskellen 19

Diskussion 21
Data 21
Følsomhedsanalyser ændrer ikke grundlæggende på analysens resultater 21
Husstandsnær sortering er dyrt og er ikke et velegnet klimahensyn 22
Argumenter for kommunernes regulatoriske monopol er ikke overbevisende 23
Kommunerne kan ikke direkte sammenlignes pga. momsopkrævning 24
Forskelle i serviceniveau kan resultere i forskel i affaldsgebyrer 24
Det udvidede producentansvar medfører omkostninger for virksomheder og forbrugere 25
Samlede besparelsespotentialer for affaldshåndteringen 25

Anbefalinger 27

Referencer 29

Bilag 31
Serviceniveau i kommunernes affaldsindsamling 31
Analyse af omkostningsdrivere 31
Besparelsespotentialer 2025 32
Prisudvikling i kommunernes affaldsgebyrer (2021-2025) 35

Hvordan fungerer husstandenes affaldshåndtering?

Kommunerne har ansvaret for affaldsindsamling i husstandene. I 2020 blev det vedtaget at indsamlingen af affald skulle strømlines og der blev indført krav om at kommunerne skal indsamle ti forskellige fraktioner: rest-, mad-, papir-, pap-, metal-, glas-, plast- og tekstilaffald, drikke- og fødevarekartoner samt farligt affald[1]. De forgangne år har kommunerne derfor omstillet deres affaldsindsamling til at håndtere indsamling af alle ti fraktioner.

Der findes ingen offentlig tilgængelig database over kommunernes affaldsgebyrer. Kommunernes affaldsgebyrer i denne og i tidligere CEPOS-analyser er derfor indsamlet gennem kommunernes takstblade samt kommunikation med kommunerne[2]. Opgørelsen i Forsyningstilsynet (2024) stemmer i høj grad overens med denne og tidligere CEPOS-analyser. Analysen giver derfor et overblik over affaldsgebyrerne, der ikke umiddelbart findes andre steder.

Husholdningerne har pligt til at benytte de kommuner affaldsordninger

Kommunerne har regulatorisk monopol på affaldshåndtering fra husstandene. Det betyder, at kommunerne er beskyttet mod konkurrence. Borgerne har benyttelsespligt til de kommunale affaldsordninger[3]. Dermed er det ikke muligt for en husstand at fravælge kommunens løsning og vælge en anden, hvis affaldshåndteringen drives ineffektivt i den kommune, de bor i.

Som et forsøg på at beskytte forbrugerne mod for høje priser, er kommunernes affaldshåndtering underlagt hvile-i-sig-selv-princippet. Det betyder, at kommunerne må opkræve gebyrer, der sikrer fuld dækning af deres omkostninger uanset omkostningsniveau. Derimod må kommunerne ikke opnå overskud eller opbygge egenkapital på længere sigt.

Hvile-i-sig-selv-princippet kan dog ikke i sig selv sikre lave priser for forbrugerne. Godt nok sikrer det, at kommunerne ikke udnytter deres regulatoriske monopol ved at sætte gebyrerne på affaldshåndtering højt for selv at nyde gavn af monopolprofit. Alligevel er princippet ikke hensigtsmæssigt til at sikre lave priser. Det skyldes, at kommunerne i ringe grad har incitament til at effektivisere driften, da indsatser, der har til formål at reducere omkostningerne, ikke kommer kommunen til gode. Dertil er der risiko for

[1] Kilde: Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet) og Venstre, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Alternativet om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi 16. juni 2020. (https://www.kefm.dk/Media/4/3/aftaletekst%20Klimaplann%20for%20en%20gr%C3%B8n%20affaldssektor%20og%20cirkul%C3%A6r%20%C3%B8konomi.pdf)

[2] Stor tak til studentermedhjælper Nikolaj Thoning Hofland for sit omfattende arbejde med dataindsamling til denne analyse.

[3] Kilde: https://mst.dk/erhverv/groen-produktion-og-affald/affald-og-genanvendelse/affaldshaandtering/indsamleruddannelsen/affaldsregulering

overinvesteringer. Da kommunen ikke er udsat for konkurrence på området, samtidig med at alle omkostninger kan overvæltes til forbrugerne, kan det føre til for mange og for risikable investeringer. Begge mekanismer presser prisen for forbrugerne op (jf. f.eks. De Økonomiske Råds formandskab, 1997).

I andre dele af forsyningssektoren, hvor der faktisk er tale om naturlige monopoler, suppleres hvile-i-sig-selv-princippet med øvrig økonomisk regulering, der skal sikre lave priser. Det gælder f.eks. vandsektoren. Embedsmandsudvalgets ideoplæg (2005) anbefalede dog, at hvile-i-sig-selv-princippet helt burde afskaffes for vandsektoren og erstattes af et prisloft. I tillæg til princippet om hvile-i-sig-selv-princippet stilles der årligt effektiviseringskrav til vandselskaberne[4]. Fra 2023 er Energinet overgået fra hvile-i-sig-selv-regulering til indtægtsrammeregulering[5].

I både vand- og elsektorerne anvendes bl.a. benchmarking til at fastsætte effektiviseringskrav. I dette notat anvendes nogle af de samme metoder, til at bestemme besparelsespotentialet for de kommunale affaldsgebyrer.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (2022) illustrerer, hvorfor hvile-i-sig-selv-princippet ikke er tilstrækkeligt. Siden 2011 har selskaberne været omfattet økonomisk regulering, og mange år før det har selskaberne været omfattet hvile-i-selv-princippet (Embedsmandsudvalgets ideoplæg, 2005). Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (2022) undersøger, hvilken effekt den økonomiske regulering, i form af effektiviseringskrav og benchmarking, har haft på vandpriserne. Konklusionen er, at prisen på drikkevand fra større vandselskaber formentlig havde været 13-17 pct. højere i dag, hvis der ikke var økonomisk regulering. Vandkvalitet og forsyningssikkerhed har ikke været påvirket negativt af den økonomiske regulering (Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, 2022).

I "Opfølgende aftale om klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi"[6] blev det aftalt, at der skulle indføres et prisloft over de kommunale affaldsgebyrer for husholdninger. Det skulle bl.a. sikre, at affaldsydelserne løbende bliver mere effektive. Af aftalen fremgår det, at det er regeringens forventning, at en prisloftmodel vil kunne sikre, at der indhentes effektiviseringspotentialer på minimum 80 kr. (2021-priser) på tværs af kommunerne. Intentionen var, at der på sigt leveres reduktioner i affaldsgebyret, der som minimum udligner den samlede stigning i affaldsgebyret som følge af strømlining af affaldssortering i 10 fraktioner. Af aftalen fremgår det, at det forventes, at et lovforslag om prisloft kunne træde i kraft i 2025 med en overgangsperiode på to år, før Forsyningstilsynet udmelder prisloftet. Så vidt vides, er et lovforslag om et prisloft på affaldsgebyrer endnu ikke fremsat.

[4] Kilde: https://kfst.dk/vandtilsyn/oekonomiske-rammer

[5] Kilde: https://energinet.dk/media/vxvkfqyd/aarsrapport-2023.pdf

[6] Kilde: Opfølgende aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet) og Venstre, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Alternativet om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi 30. august 2022. (https://mim.dk/media/ouwjnpp5/aftaletekst-ofoelgning-paa-aftale-om-klimaplan-for-en-groen-affaldssektor.pdf)

Det udvidede producentansvar skal sikre lavere priser for husholdningerne – men gør det ikke endnu

D. 1. oktober 2025 trådte et udvidet producentansvar for emballage i kraft i Danmark. Det betyder, at virksomheder, der tilgængeliggør produkter med emballage eller producerer emballage i Danmark gøres økonomisk ansvarlige for håndtering af emballageaffaldet[7]. Idéen er, at virksomheder skal have tilskyndelse til at bruge emballage, der er lettere at genanvende. Det forsøges opnået ved, at gebyret for disse emballager er mindre end for emballage, der er sværere at genanvende[8].

Det er stadig kommunerne, der skal stå for indsamlingen af husholdningsaffald, men producenterne skal nu betale for emballageaffaldet, som tidligere blev dækket af borgernes renovationsgebyr. Derfor skal borgerne betale tilsvarende mindre gennem affaldsgebyrer. Fra centralt hold vil der blive fastsat et serviceniveau om f.eks. antal affaldsbeholdere og tømninger, for at sikre et loft over de ydelser til borgerne, som kommunen kan få betaling for fra producenterne. Det forventes, at der kan fastsættes et serviceniveau senest i 2027. Ordningen skal ligeledes evalueres i 2027[9].

I nærværende opgørelse af affaldsgebyrudviklingen tyder det ikke på, at husholdningernes affaldsgebyrer er reduceret som følge af det udvidede producentansvar. De øgede omkostninger for virksomhederne væltes derimod over i forbrugerpriserne.

Det udvidede producentansvar kommer oveni emballageafgifter, som virksomhederne har betalt siden 1978[10]. I dag er virksomhederne pålagt volumenbaserede emballageafgifter[11]. I et lovforslag kort før ikrafttræden af det udvidede producentansvar blev det vedtaget at afskaffe den volumenbaserede afgifter på emballager i 2026 og 2027[12].

Affaldsgebyrerne varierer betydeligt mellem kommunerne

Der er stor forskel på kommunernes affaldsgebyrer, se figur 1. I gennemsnit opkræver kommunerne årligt 4.050 kr. i affaldsgebyrer fra husstandene. Den billigste kommune opkræver blot 2.193 kr., mens den dyreste kommune opkræver 6.539 kr. årligt. Det er altså knap tre gange dyrere for husholdningerne at få indsamlet affald i den dyreste kommune, sammenlignet med i den billigste kommune. Kommunerne er dog ikke direkte sammenlignelige, da der kan være forskel på serviceniveauet i deres standardløsning, ligesom kommunerne kan arbejde under forskellige rammevilkår. I denne analyse sammenlignes kommunerne, hvor der tages højde for kommunale forskelle i service og rammevilkår.

[7] Kilde: https://www.danskindustri.dk/politik-og-analyser/di-mener/miljoenergi/nyheder-fra-miljo-og-klima/2022/10/FAQ_EPR/

[8] Kilde: https://mst.dk/erhverv/groen-produktion-og-affald/affald-og-genanvendelse/producentansvar/emballage

[9] Kilde: https://www.ft.dk/samling/20241/lovforslag/L84/bilag/6/2943706.pdf

[10] Kilde: https://info.skat.dk/data.aspx?oid=1946698&

[11] Kilde: https://skm.dk/tal-og-metode/satser/satser-og-beloebsgraenser-i-lovgivningen/emballageafgiftsloven

[12] Kilde: https://www.ft.dk/samling/20241/almdel/SAU/bilag/337/3070697.pdf

Figur 1
Affaldsgebyr for enfamiliehus i kommunerne

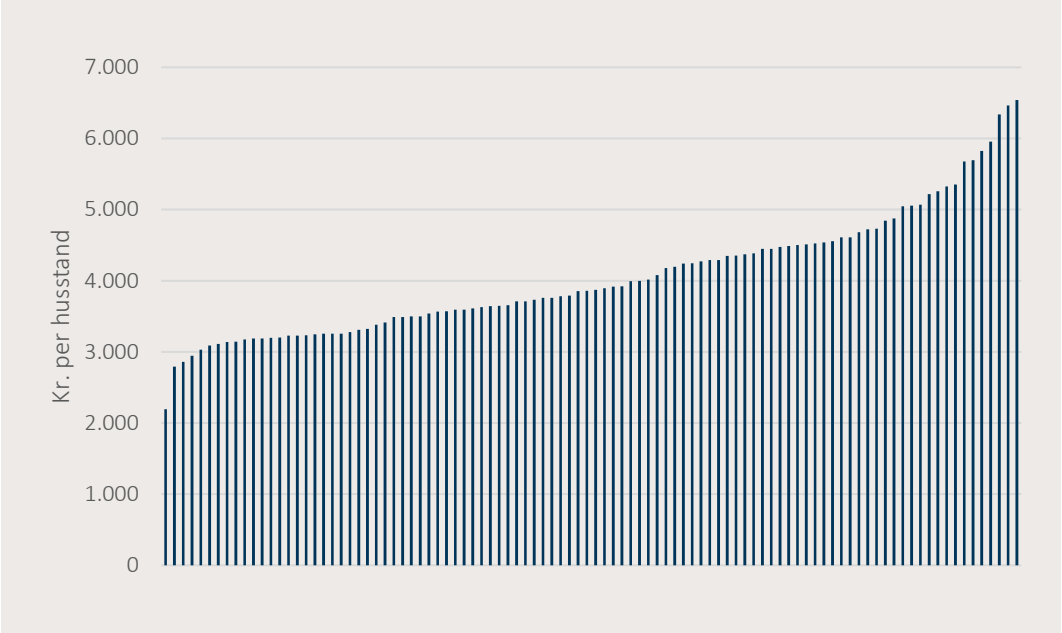

Anm.: Hver søjle repræsenterer en kommune. Der er i figuren ikke skelnet mellem om kommunerne opkræver moms eller ej. Gennemsnit: 4.050, standardafvigelse: 853.
Kilde: Data baseret på kommunernes takstblade samt korrespondance med kommunerne.

Tidligere analyser viser, at der er store besparelsespotentialer for husstandenes affaldsgebyrer

CEPOS har tre gange tidligere indsamlet affaldsgebyrer og beregnet besparelsespotentialer, hvor der tages højde for at kommunerne er forskellige. Lauritzen Consulting (2020) finder, at husstandene i de syv dyreste kommuner kunne spare mere end 1.500 kr. om året, hvis effektiviteten lå på samme niveau som de billigste. Brøns-Petersen og Andersen (2022) finder, at husstandene i 2021 gennemsnit kunne spare 800-1.100 kr. om året. L. Andersen og Brøns-Petersen (2024) finder, at husstandene i 2023 i gennemsnit kunne spare 900 kr. på deres affaldsgebyr, hvis alle kommuner var lige så effektive som de mest sammenlignelige. I de dyreste kommuner kunne hver husstand spare op til 2.800 kr. årligt på affaldsgebyrer.

Som led i klimaplanen blev aftalepartierne enige om, at udviklingen i affaldsgebyrer skal monitoreres og afrapporteres. Den seneste afrapportering viser, at det gennemsnitlige årlige affaldsgebyr er steget med 989 kr. for en havebolig og 879 kr. for en etagebolig i perioden 2019 til 2023. Det svarer til en stigning på hhv. 37 pct. og 46 pct. (Forsyningstilsynet, 2024). Ligesom i afrapporteringen af Energistyrelsen (2023), har det ikke været muligt, at bestemme i hvilket omfang udrulning af indsamling af i alt ti fraktioner har påvirket udviklingen i affaldsgebyrer.

Analysen fra Forsyningstilsynet (2024) undersøger dog ikke besparelsespotentialer i kommunerne. Analysen fra Forsyningstilsynet og tidligere CEPOS-analyser udgør derimod grundlag for en undersøgelse af udviklingen i affaldsgebyrerne.

Forsyningstilsynet og BDO (2024) forventer, at større ensartethed og gennemsigtighed for kommunernes affaldsgebyrer vil understøtte udveksling af bedste praksis kommunerne i mellem.

Nærværende analyse forsøger at understøtte udveksling af bedste praksis ved at undersøge besparelsespotentialet for husstandenes affaldsgebyrer i 2025 samt identificere bedste praksis for hver enkelt kommune. Potentialet undersøges, ligesom tidligere, ved hjælp af benchmarkinganalyse med metoden Data Envelopment Analysis (DEA). Analysen er opbygget som følger: først præsenteres det anvendte data og metode. Derefter præsenteres analysens resultater efterfulgt af en følsomhedsanalyse samt diskussion. Sidst i analysen fremsættes en række anbefalinger.

Data og metode til at undersøge kommunernes affaldsgebyrer

Data for kommunernes affaldsgebyrer er indsamlet gennem kommunernes takstblade og er bekræftet af kommunerne. Gebyrerne er indsamlet for standardløsninger for enfamiliehuse i 2025, som dækker over kommunernes obligatoriske ordninger for enfamiliehuse. En standardløsning er her defineret som alle obligatoriske ordninger i en given kommune, herunder f.eks. administrationsgebyr, gebyr for afhentning af genanvendelige fraktioner og mad/restaffald samt genbrugspladsgebyr. Nogle kommuner har obligatorisk gebyr for afhentning af haveaffald, mens det i andre kommuner er frivilligt. I de kommuner, hvor gebyret er obligatorisk, er det inkluderet i gebyret for en standardløsning[13].

Tabel 1 opsummerer kommunerne standardløsninger for husholdningernes affaldsindsamling for enfamiliehuse.

Tabel 1
Standardløsning for husholdningers affaldsindsamling for enfamiliehuse

	2025
Gennemsnitligt affaldsgebyr, kr.	4.050
Gennemsnitlig tømningshyppighed af rest/madbeholder, per år	28
Antal kommuner med 240 l rest/madbeholder	94
Antal kommuner, der ikke opkræver moms	54
Antal kommuner med privat affaldsindsamling	76

Anm.: Der tages i det gennemsnitlige affaldsgebyr ikke højde for, at nogle kommuner ikke opkræver moms. Dette diskuteres nedenfor.
Kilde: Data baseret på kommunernes takstblade samt korrespondance med kommunerne.

I gennemsnit opkræver kommunerne 4.050 kr. for en standardløsning for husholdningernes affaldsindsamling. I gennemsnit tømmes mad/restbeholder 28 gange årligt. De fleste kommuner indsamler mad- og restaffald hver 14. dag. Derudover har nogle kommuner ugetømning i sommermånederne. Få kommuner har ugentlig

[13] Løsningen kan også være den hyppigst valgte i kommunen. Specifikt for Albertslund, oplyser Albertslund kommune, at den typiske løsning i kommunen er inkl. afhentning af haveaffald og storskrald, selvom denne ordning er frivillig. Tages der højde for dette, er gebyret 1.058 kr. lavere for en alm. husholdning. Besparelsespotentialet vil også være lavere. Gebyret er dog opgjort inkl. haveaffald/storskrald pba. korrespondance med kommunen, ligesom ordningen dermed er sammenlignelig med tidligere år.

indsamling. Mange kommuner har udliciteret hele eller dele af affaldsindsamlingen til en privat renovatør.

I 2023 havde 18 kommuner helt eller delvis dispensation fra kravene om indsamling af de ti forskellige fraktioner. I 2025 har ingen kommuner dispensation fra kravene, hvilket betyder, at alle kommuner indsamler alle fraktioner (rest-, mad-, papir-, pap-, metal-, glas-, plast- og tekstilaffald, drikke- og fødevarekartoner samt farligt affald). Det er dog ikke alle kommuner, der indsamler husstandsnært. Dette diskuteres i afsnittet 'Det er ikke outliers, der driver resultaterne'.

I 2025 er der 54 kommuner, der ikke opkræver moms på husholdningernes affaldsgebyrer. Det skyldes, at Landsskatteretten i en kendelse af 21. oktober 2020 fastslog, at der ikke skal opkræves moms ved levering af renovationsydelser til private[14]. At ikke alle kommuner er stoppet med at opkræve moms, skyldes bl.a., at kendelsen kun gælder for kommuner, der selv står for håndteringen af renovation. Kommuner, der har udliciteret opgaven til et kommunalt ejet aktieselskab, skal fortsat opkræve moms.

Denne forskel i praksis vedrørende momsopkrævning, betyder at kommunerne ikke umiddelbart er sammenlignelige. Der kan ikke blot tillægges moms på de gebyrer, hvor der ikke opkræves moms. Kommunerne kan nemlig have såkaldt "indeklemt moms", hvilket betyder, at kommunerne stadig har momsbelagte indkøb, som dermed indgår som en udgift i affaldsgebyret. Ligesom i L. Andersen og Brøns-Petersen (2024) er det ikke muligt at bestemme størrelsen af indeklemt moms i kommunerne. Derfor vurderes det hensigtsmæssigt for analysens formål at lave separate benchmarkanalyser af de to grupper af kommuner der hhv. opkræver og ikke opkræver moms på husstandenes affaldsgebyrer.

Benchmarkingmetode til at identificere besparelsespotentialer

Til at estimere besparelsespotentialet for husstandenes affaldsgebyrer anvendes benchmarkingmetoden Data Envelopment Analysis (DEA). DEA er hyppigt anvendt til at identificere besparelsespotentialer, herunder til økonomisk regulering af forsyningsvirksomheder til at bestemme effektiviseringskrav til selskaberne.

DEA er en ikke-parametrisk metode, hvor der bruges lineær programmering til at estimere en efficient rand af bedste praksis[15] kommuner. Relativt til den efficiente rand beregnes en efficiensscore mellem 0 og 1 for kommunerne. En score på 1 betyder, at kommunen er teknisk efficient og fungerer derfor som en referencekommune. En score under 1 betyder, at kommunen er inefficient, og et besparelsespotentiale kan beregnes. Hver inefficient kommune benchmarkes op mod en eller flere referencekommuner, som denne kan drage inspiration fra. Sammenligningen af de inefficiente kommuner med den efficiente rand stiller de evaluerede kommuner bedst muligt. Metoden kræver kun få antagelser, som konveksitet mellem observationer på den efficiente rand, antagelser om skalaafkast, og at

[14] Kilde: https://info.skat.dk/data.aspx?oid=2297779

[15] Bedste praksis er her defineret ved dem, der producer mest output relativt til inputforbruget

de undersøgte enheder deler en fælles, underliggende teknologi. For en længere introduktion til metoden kan vi henvise til bilag 1 i J. L. Andersen og Larsen (2021) samt L. Andersen m.fl. (2024).

Hvilke kommuner sammenlignes?
Som tidligere nævnt benchmarkes kommuner, der opkræver moms, med hinanden, mens kommuner, der ikke opkræver moms, benchmarkes med hinanden.

De fire små ø-kommuner Ærø, Samsø, Fanø og Læsø indgår ikke i benchmarkinganalyserne, da de vurderes ikke at være sammenlignelige med de resterende kommuner. Ligeledes undtages Gribskov fra benchmarkinganalysen, da affaldsløsningen i kommunen ikke vurderes sammenlignelig med de øvrige kommuner. Årsagen er uddybet i afsnittet 'Det er ikke outliers, der driver resultaterne'. Kommunerne indgår dog stadig i analysen i det omfang udviklingen i affaldsgebyrer undersøges.

Tabel 2 viser, hvilke variable der indgår i benchmarkanalyserne. Input er kommunernes renovationsgebyr for husstandene for enfamiliehuse, mens output er mængden af mad- og restaffald, der afhentes fra hver husstand årligt. I outputtet tages der dermed højde for, at nogle kommuner har et højere serviceniveau, f.eks. ved at indsamle affald hyppigere eller tilbyder en større beholder. Årlig volumenafhentning fungerer som en proxy for det generelle serviceniveau i affaldsindsamlingen. Dette vurderes rimeligt, eftersom der er meget svag afvigelse mellem ydelserne for de øvrige fraktioner kommunerne imellem, se afsnit 'Serviceniveau i kommunernes affaldsindsamling' i bilaget.

I modellen inkluderes ligeledes et ikke-diskretionært input, for at tage højde for, at kommunerne arbejder under forskellige rammevilkår. Afsnittet 'Analyse af omkostningsdrivere' i bilaget undersøger, hvilke variable for kommunernes rammevilkår, der har størst indflydelse på kommunernes produktivitet. De undersøgte variable er i svag grad omkostningsdrivere for affaldsgebyrerne. Derfor tages der, ligesom i tidligere analyser, højde for kommunernes befolkningstæthed i analysen (Brøns-Petersen og Andersen, 2022; L. Andersen og Brøns-Petersen, 2024). Det betyder, at det forudsættes, at der er fordele forbundet med højere befolkningstæthed. Det kan skyldes, at der er kortere afstand mellem hver husholdning. Det modsatte kan dog også være tilfældet, da højere befolkningstæthed kan være forbundet med mere trængsel og højere grundpriser til anlæg, hvilket øger prisen på indsamlingen. Ikke desto mindre identificeres i den anvendte model højere gennemsnitlige efficiensscorer sammenlignet med en helt simpel model, der ikke tager højde for rammevilkår, samt en model, der forudsætter, at højere befolkningstæthed er forbundet med dyrere affaldsindsamling.

I benchmarkingmodellen antages variabelt skalaafkast (VRS), hvilket betyder at kommunerne ikke "straffes" i analysen for at have et højere, og dermed relativt dyrere, serviceniveau. VRS-antagelsen er den mest begunstigende antagelse. For en diskussion af skalaantagelse henvises til L. Andersen og Brøns-Petersen (2024).

Tabel 2

Variable i DEA-modellen

	Variable
Input	Husstandenes renovationsgebyr
Ikke-diskretionært input	Befolkningstæthed
Output	Årlig volumenafhentning af mad- og restaffald

Besparelsespotentialer på affaldsgebyrer i 2025

Som tidligere beskrevet gennemføres to benchmarkanalyser for at tage højde for, at kommuner, der ikke opkræver moms på affaldsgebyrerne, kan have "indeklemt moms". I Tabel 3 præsenteres hovedresultaterne fra benchmarkanalyserne.

Tabel 3
Hovedresultater fra benchmarkanalyserne

	Opkræver moms	Opkræver ikke moms
Antal kommuner	40	53
Gennemsnitligt gebyr, kr.	4.122	3.976
Gennemsnitlig efficiensscore	0,81	0,69
Antal referencekommuner	8	8
Gennemsnitligt besparelsespotentiale, kr.	838	1.330

Kilde: Egne beregninger

Samlet set kan gruppen af kommuner, der opkræver moms, spare 838 kr. på deres affaldsgebyr. Tilsvarende for kommuner, der ikke opkræver moms, er besparelsespotentialet på 1.330 kr.

Samlet set kan en husstand i gennemsnit spare 1.050 kr. på affaldsgebyret.

Den gennemsnitlige efficiensscore er hhv. 0,81 og 0,69 i de to analyser, hvilket betyder at kommunerne i gennemsnit kan reducere deres affaldsgebyr med 19 pct. og 31 pct.

Hvad betyder det, at en privat renovatør står for indsamling?

At kommuner sender f.eks. affaldsindsamlingen i udbud kan have indflydelse på affaldsgebyret, da det kan være med til at holde prisen nede. Det er dog ikke givet, at en privat renovatør kan gøre det billigere end kommunens egen løsning, og i det tilfælde bør kommunen løse opgaven selv. Men sendes opgaven ikke i udbud, ved kommunen ikke, om der er en billigere løsning på markedet.

Som det fremgår af tabel 1 har 76 kommuner udliciteret dele eller hele affaldsindsamlingen til en privat renovatør. Det betyder, at mindst 76 kommuner har haft opgaven om affaldsindsamling i udbud. Det betyder også, at det i 76 kommuner har været billigere at få en ekstern renovatør til at indsamle dele af affaldet frem for, at kommunen står for indsamlingen selv.

I og med, at størstedelen af de undersøgte kommuner (76 ud af 93 i alt) har en privat renovatør til at forestå affaldsindsamlingen, er det svært at sige noget entydigt om sammenhængen. En Spearman rang korrelationsanalyse viser dog, at kommuner med en privat renovatør, der står for affaldsindsamlingen, har tendens til at være en smule mere effektive, end de kommuner, der selv står for indsamlingen. Analysen kan ikke give noget entydigt billede af sammenhængen, dels fordi vi ikke har data for, hvor mange kommuner, der har haft opgaven i udbud, dels fordi de kommuner, der har en privat renovatør, kan have andre fælles karakteristika end selve det at sende en opgave i udbud, der gør at de er mere effektive. Ikke desto mindre er udbud af kommunale opgaver med til at sikre lavere priser for forbrugerne.

Udvikling i affaldsgebyrer

I aftalen fra 2020, hvor det blev besluttet, at kommunerne skal indsamle 10 fraktioner ved husstandene, blev det ligeledes aftalt, at "*der parallelt med strømliningen skal ske omkostningsreduktioner, der som minimum udligner den samlede stigning i affaldsgebyret, således at borgerne generelt ikke vil opleve stigninger i gebyret på baggrund af strømliningen af affaldssorteringen*." [16]

Ligeledes er det forudsat, at det udvidede producentansvar, der trådte i kraft 1. oktober, vil reducere affaldsgebyrerne.

Som tidligere beskrevet har Forsyningstilsynet (2024) fundet, at affaldsgebyrerne er steget med hhv. 37 pct. og 46 pct. for etageboliger og haveboliger i perioden 2019 til 2023. Forsyningstilsynet (2024) kan ikke konkludere at udviklingen skyldes strømliningen. Ikke desto mindre giver resultaterne en klar indikation af, at der ikke er sket den omkostningsreduktion, som aftalepartierne var enige om. En oversigt over gennemsnitsgebyrer, som opgjort i Forsyningstilsynet (2024) samt i tidligere og nærværende CEPOS-analyser, fremgår af figur 2

[16] Kilde: Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet) og Venstre, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Alternativet om Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi 16. juni 2020. (https://www.kefm.dk/Media/4/3/aftaletekst%20Klimaplann%20for%20en%20gr%C3%B8n%20affaldssektor%20og%20cirkul%C3%A6r%20%C3%B8konomi.pdf)

Figur 2
Udvikling i gennemsnitlige affaldsgebyrer

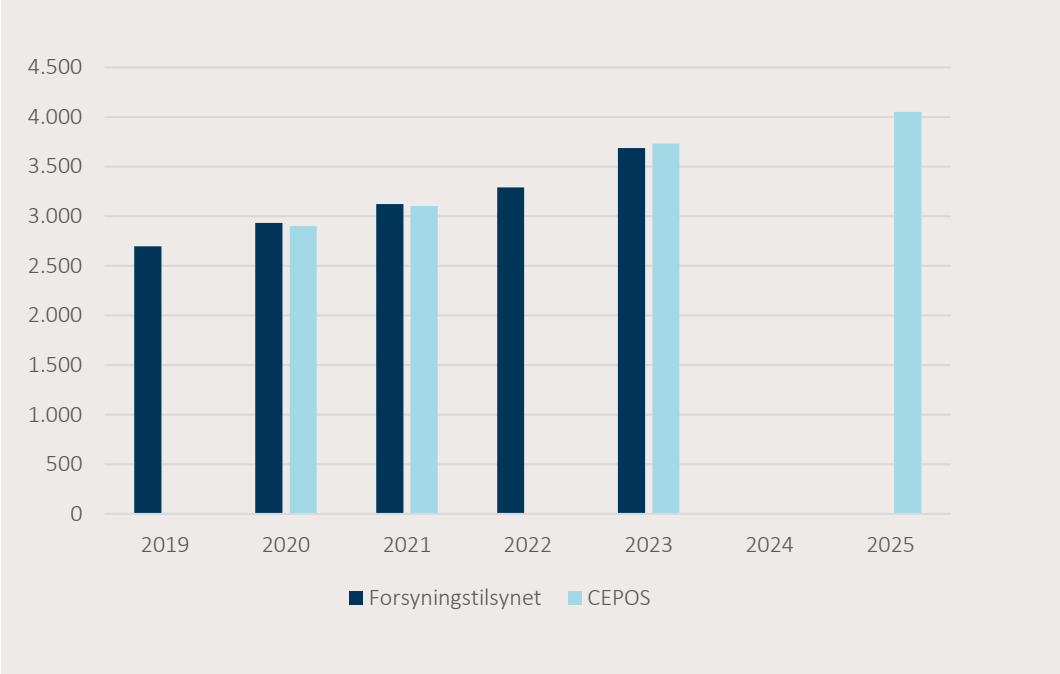

Anm.: Løbende priser. Gennemsnitsgebyrer fra Forsyningstilsynet baserer sig på affaldsgebyrer for en havebolig. Gennemsnitsgebyrer fra CEPOS baserer sig på en standardløsning for enfamilieboliger, hvilket svarer til definitionen af en havebolig i Forsyningstilsynets opgørelser. I de beregnede gennemsnit er kommunernes gebyr vægtet ligeligt. I gennemsnitsgebyrerne indgår både kommuner, der indregner moms, og kommuner, der ikke opkræver moms i husholdningerne. Hverken CEPOS eller Forsyningstilsynet har data for 2024.
Kilde: Forsyningstilsynet (2024); Lauritzen Consulting (2020); Brøns-Petersen og Andersen (2022); L. Andersen og Brøns-Petersen (2024)

Opgørelsen af gennemsnitlige affaldsgebyrer er grundlæggende opgjort på samme måde af Forsyningstilsynet og i nærværende og tidligere CEPOS-analyser. Det bekræfter opgørelserne over den gennemsnitlige affaldsgebyrer i hhv. 2020, 2021 og 2023, hvor der er meget lille afvigelse mellem Forsyningstilsynets og CEPOS opgørelse. Derfor vurderes det, at opgørelsen af affaldsgebyrerne i 2025 i dette notat og Forsyningstilsynets opgørelse af affaldsgebyrer i 2019 er sammenlignelige. Fra 2019 til 2025 er de gennemsnitlige affaldsgebyrer steget med 1.353 kr., svarende til en stigning på 50 pct. Forbrugerpriserne er i samme periode steget med 18 pct.[17] Det er dog ikke muligt at beskrive gebyrudviklingen i de enkelte kommuner, da vi ikke har adgang til affaldsgebyrerne i de enkelte kommuner i 2019.

Til gengæld har vi adgang til affaldsgebyrerne fordelt på kommuner for hhv. 2020, 2021, 2023 og 2025. Affaldsgebyrerne er i perioden i gennemsnit steget 40 pct., svarende til omkring 1.150 kr., fra 2020 til 2025. Der er dog stor spredning i prisudviklingen. I kommunerne med mindst prisstigning er gebyrerne steget med 4 pct. i perioden, mens gebyret i kommunen med den største prisændring er steget med 113 pct. i perioden. Fra

[17] Kilde: https://oes.dk/statsregnskab/finanslov-og-udgiftsopfoelgning/indeks/fastprisberegninger/

2023 til 2025 er gebyrerne gennemsnitligt steget med 8 pct., hvilket svarer til omtrent 300 kr. Prisudviklingen for affaldsgebyrerne i 2020-2025 i de enkelte kommuner findes i bilaget.

Der kan være flere årsager til prisstigninger i kommunerne. Albertslund kommune peger f.eks. på, at prisstigningen i kommunen fra 2024 skyldes ekstra opkrævning til dækning af tidligere års underdækning, forhøjet afskrivning på beholdere, stigning i udgifter til indsamling samt øgede udgifter til drift af genbrugsstation og kundeservice. Dertil peges også på at øgede krav til sortering har medført væsentlige prisstigninger. Kommunen skriver ligeledes, at de forventer, at det udvidede producentansvar vil reducere den samlede gebyrbetaling med knap 2.000 kr. årligt[18].

Fredensborg kommune peger på, at prisstigningerne i kommunen fra 2023-2025 særligt skyldes dækning af forcerede afskrivninger hos Norfors (fælleskommunalt affaldsselskab)[19].

Rudersdal kommune beskriver, at taksterne i 2026 næsten falder så meget, at de når ned på 2022-niveauet. Det skyldes, at der er afviklet gæld, at udbuddet af forbrænding af restaffald er billigere end tidligere samt at det udvidede producentansvar flytter udgifter til virksomhederne[20].

Selvom ikke kun strømlining af affaldsindsamling har haft indflydelse på stigende priser på kommunernes affaldsgebyrer, er det problematisk, at husholdningerne har benyttelsespligt til kommunernes affaldsordning. Variationen i affaldsgebyrer og i prisudviklingen vidner om, at der findes mange måder at drive affaldsindsamlingen i kommunerne. Husholdningerne har bare ikke mulighed for at vælge en anden løsning, end den der er i den kommune, de bor i.

[18] Kilde: https://albertslund.dk/by-og-bolig/affald/mit-affald#gebyrerne-for-indsamling-af-affald-2025-a7

[19] Kilde: https://fredensborgforsyning.dk/mitaffald/priser-affald-2025

[20] Kilde: https://rudersdal.dk/nyheder/pris-afhentning-af-affald-falder-ogsaa-markant-naeste-aar

Følsomhedsanalyse

Det er ikke outliers, der driver resultaterne

Hvis enkelte kommuner præsterer markant bedre end de øvrige som følge af forhold, der ikke kan observeres eller indgår i analysen, kan det potentielt påvirke de øvrige kommuners beregnede besparelsespotentialer. For at identificere sådanne mulige outliers kan superefficiens anvendes. Superefficiens beregnes ved at vurdere en kommunes efficiensscore i forhold til den efficiente front, når kommunen selv udelades fra fronten. Herved kan en observation få en superefficiensscore større end 1. Superefficiens angiver således, hvor meget bedre de efficiente kommuner er i forhold til hinanden, og kan bruges til at vurdere, om en kommune bør betragtes som en outlier. Der findes ikke et entydigt kriterium for, hvornår en observation udgør en outlier, men Agrell og Bogetoft (2017) foreslår, at en outlier kan være indikeret, hvis den har en superefficiensscore større end Q3+1,5*IQR[21].

For gruppen af kommuner, der opkræver moms, kan der for tre kommuner ikke beregnes en matematisk løsning ved superefficiensanalysen. Det betyder, at når disse udelades fra fronten, findes der ingen andre observationer på fronten, som de kan sammenlignes med. Dette vurderes ikke at være problematisk, da de pågældende kommuner kun i meget begrænset omfang anvendes som referencekommuner.

For gruppen af kommuner, der ikke opkræver moms, har syv ud af otte referencekommuner en superefficiensscore, der overstiger det niveau, Agrell og Bogetoft (2017) foreslår som indikator for outliers. For fire af disse kan der ikke findes en matematisk løsning, men da de ikke fungerer som referencekommuner for andre kommuner vurderes det ikke at påvirke analysens resultater. Derudover har Gentofte, Herning og Odsherred superefficiensscorer, der giver anledning til at undersøge, om de kan betragtes som outliers, og i hvilket omfang de påvirker resultaterne.

Derfor er hovedanalysen for gruppen af kommuner uden momsopkrævning gentaget uden disse tre kommuner. Resultatet viser betydeligt højere gennemsnitlige efficiensscorer og dermed lavere besparelsespotentialer, hvilket er forventeligt, når de mest omkostningseffektive observationer fjernes. En Spearman rangkorrelation viser dog, at rangordenen mellem analyserne med og uden de tre kommuner er næsten identisk. Det tyder på, at kommunerne ikke påvirker analysens resultater væsentligt, bortset fra niveauet for de beregnede besparelsespotentialer. Da der ikke er noget, der indikerer, at de tre kommuner ikke skulle være sammenlignelige med de øvrige, fastholdes de i analysen. At de ofte anvendes som referencekommuner, kan blot afspejle, at de er robust efficiente.

[21] Hvor Q3 er det tredje kvartil og IQR er det interkvartile område for super efficiensscorerne (Q3-Q1)

Der er 20 kommuner, der ikke indsamler samtlige fraktioner ved husstanden[22]. Det betyder, at husholdningerne skal aflevere f.eks. glas i kuber væk fra husstanden. Dette må betragtes som en ringere service, der må være billigere at levere, end hvis fraktionen indsamles ved husholdningen. Det vil derfor ikke være retvisende at sammenligne en kommune, der indsamler alle fraktioner, med en af disse kommuner. Vi har derfor undersøgt, om disse kommuner har stor indflydelse på resultaterne. 19 af de 20 kommuner udgør *ikke* en referencekommune. Det betyder, at besparelsespotentialerne ikke påvirkes af disse 19 kommuner. Selv med ringere serviceniveau, kan disse kommuner reducere affaldsgebyret samtidig med at øge serviceniveauet til det i de sammenlignelige kommuner. Årsagen til dette resultat kan skyldes, at kommunerne er i de sidste stadier i den endelige strømlining af affaldsindsamling og derfor allerede har afholdt investeringer, der skal til at sikre indsamling af alle fraktioner ved husstandene. Gribskov kommune er den kommune, der ikke indsamler alle fraktioner husstandsnært og samtidig indgår som en referencekommune. Det vurderes derfor, at Gribskov kommune ikke er sammenlignelig med de øvrige kommuner og er derfor undtaget fra hovedanalysen.

Kommuner med store sommerhusområder eller mange etageboliger, ser ikke ud til at være dyrere

Der er forskel på, hvor store sommerhusområder, der er i kommunerne. Større sommerhusområder kan være dyrere i forbindelse med affaldsindsamling, da det ofte vil være mindre veje ud til husene, ligesom der forventeligt må være mindre mængder affald per husstand. I tabel 5 i bilaget har vi undersøgt, om kommuner med store sommerhusområder generelt er mere ineffektive. Korrelationsanalysen viser, at der ingen åbenlys sammenhæng er mellem andelen af etageboliger i en kommune og effektiviteten. Det kan skyldes, at der er modsatrettede effekter. Ved sommerhuse er tømningshyppigheden typisk lavere end ved helårshuse, hvilket kan reducere kommunens udgifter til affaldsindsamling. Selvom det kan være mere besværligt at hente affaldet, kan det opvejes af den reducerede tømningsfrekvens.

På samme måde har vi undersøgt, om andelen af etageboliger i en kommune ser ud til at være omkostningsdrivende for resultaterne. Ligeledes synes ingen klar sammenhæng.

I de fleste kommuner, er der forskellige gebyrer alt afhængig af, om det er et sommerhus, helårshus eller etagebolig. Derfor bør større sommerhusområder eller mange etageboliger ikke påvirke prisen for en standardløsning for enfamiliehuse.

Serviceniveauet på genbrugspladserne ser ikke ud til at gøre forskellen

I hovedanalysen tager vi ikke højde for, at forskelle i gebyrerne kan skyldes forskellige serviceniveauer på genbrugspladserne. Der kan være kommuner, der driver en effektiv affaldsindsamling, men har ineffektiv drift af genbrugsstationerne og omvendt. Derfor har vi undersøgt, i hvilket omfang genbrugspladsgebyrerne påvirker resultaterne. Det har kun

[22] Dog er der ikke skelnet mellem om tekstil afhentes husstandsnært eller skal indleveres.

været muligt at identificere genbrugspladsgebyret for 61 kommuner. Med disse kommuner gentages benchmarkanalyserne med og uden genbrugspladsgebyret.

For begge grupper af kommuner, der hhv. opkræver og ikke opkræver moms, er der høj rangkorrelationen mellem efficiensscorerne når genbrugspladsgebyret hhv. inkluderes og fraregnes. I analyserne uden genbrugspladsgebyret synes besparelsespotentialet endda større. Det tyder derfor ikke på, at inklusionen af genbrugspladsgebyret stiller kommunerne dårligere i analysen.

Det er dog svært at tage højde for genbrugspladsgebyret i sådan en analyse. Det tyder på, at kommunerne fordeler gebyrerne forskelligt. Det er afspejlet ved, at det laveste genbrugspladsgebyr er 300 kr., mens det højeste er 3.305 kr. At det kun var muligt at identificere genbrugspladsgebyr for 61 kommuner, betyder ligeledes, at relativt få kommuner indgår i de to analyser, hvilket betyder at sådan en analyse ikke vil være særligt robust.

Analysen af genbrugspladsgebyr viser, at kommunerne synes mere effektive, når man ser på det samlede gebyr, som det er tilfældet i hovedanalysen, end når man undersøger gebyrerne for alt andet end genbrugspladsgebyret.

Diskussion

Data
Eftersom der ikke findes en offentlig tilgængelig database over kommunernes affaldsgebyrer, afhænger dataindsamlingen derfor af kommunernes takstblade samt kommunikation med kommunerne. Der kan være fejl i opgørelsen af de enkelte kommuners gebyrer i de enkelte år. Dog er gebyrerne så vidt muligt på daværende tidspunkt bekræftet af kommunerne selv. Det er heller ikke sikkert, at standardløsningerne er direkte sammenlignelige fra det ene år til det andet. Ikke desto mindre er det relevant at sammenligne prisudviklingen for en given standardløsning i et år, da det er dette gebyr, som husstandene opkræves.

Følsomhedsanalyser ændrer ikke grundlæggende på analysens resultater
I analysen tages der så vidt muligt højde for forskel i serviceniveau i indsamlingen samt strukturelle vilkår for indsamling af husholdningerne affald. Det har ikke været muligt at tage højde for, at der også er forskelle i serviceniveauet på genbrugspladserne. Det kan tænkes, at høj service på genbrugspladser giver udslag i højere affaldsgebyrer for husholdningerne. I vores analyse ville det give anledning til, at kommuner med højt serviceniveau på genbrugspladserne – og dermed højere gebyrer- ville fremstå mere ineffektive. Derfor har vi undersøgt, om det er genbrugspladsgebyrer, der driver resultaterne. En analyse af affaldsgebyrer fratrukket genbrugspladsgebyrer påvirker ikke i større omfang resultaterne. Det tyder derfor ikke på, at det er serviceniveauet på genbrugspladserne, der driver forskellen i besparelsespotentialer.

Til at tage højde for forskelle i serviceniveau anvendes en variabel for samlet volumenafhentning af rest- og madaffald ved husstanden. På den måde tages der både højde for beholderstørrelse og tømningshyppighed. Vi forudsætter, at denne variabel er retvisende som en proxy for det samlede serviceniveau for affaldshåndteringen. Det kan dog være, at nogle kommuner indsamler nogle af de øvrige fraktioner langt hyppigere end andre kommuner, hvilket kan være udtryk for et højere serviceniveau. Analysen viser, at langt de fleste kommuner har indsamling af 240 liter mad- og restaffald hver 14. dag, mens nogle kommuner ligeledes har sommertømning. Standardløsningen for mad- og rest er derfor meget ens i kommunerne. Vi har ligeledes undersøgt, om standardløsningerne for indsamling af de øvrige fraktioner er sammenlignelige i kommunerne. I langt de fleste kommuner udgør mad- og restaffaldsindsamlingsvolumen 50 pct. af den samlede volumenindsamling af alle fraktioner, se 'Serviceniveau i kommunernes affaldsindsamling' i bilaget. Det tyder derfor ikke på, at serviceniveauet i indsamlingen af de øvrige fraktioner varierer betydeligt. Det vurderes derfor retvisende at anvende en variabel for samlet volumenafhentning af rest- og madaffald som proxy for forskelle i serviceniveau.

En benchmarkinganalyse forudsætter, at kommunerne er sammenlignelige. Derfor har vi ekskluderet de fire små ø-kommuner fra analysen, da det må forventes at de har højere omkostninger forbundet med affaldshåndtering, som ikke er sammenlignelige med de

øvrige kommuner. Dertil har vi gennemført en outlieranalyse, for at undersøge, om nogle af de øvrige kommuner skiller sig ud i en grad, der gør at de ikke er sammenlignelige med resten. Outlieranalysen gav anledning til at ekskludere Gribskov kommune fra benchmarkinganalysen, da denne kommune ikke indsamler alle fraktioner ved husstandene og samtidig udgør en referencekommune, hvis den inkluderes i analysen.

Husstandsnær sortering er dyrt og er ikke et velegnet klimahensyn

Denne analyse beskæftiger sig ikke med, om husstandsnær sortering i ti fraktioner er en hensigtsmæssig løsning. Herby (2025) har estimeret, at det vil medføre en samfundsøkonomisk gevinst på 1,5 mia. kr. at gå fra kildesortering til central sortering. Det vil betyde, at metal, plast, pap og komposit (drikkekartoner mv.) sorteres i samme affaldsspand som restaffald, og efterfølgende sorteres centralt. I scenariet skal husstande fortsat kildesortere madaffald, mens håndtering af papir og glas vil variere fra kommune til kommune. Gevinsten består både af, at omkostninger til indsamling af affald reduceres betydeligt ved central sortering, ligesom der er vil være en gevinst ved at husholdninger sparer plads på sortering. Herby (2025) finder, at skyggeprisen – dvs. den samfundsøkonomiske omkostning per ton CO_2 sparet – ved kildesortering er over 37.000 kr. Til sammenligning er kvoteprisen omkring 450 kr. og 650 kr./ton CO_2. Selv hvis der ses bort fra tids- og pladsomkostninger, vil central sortering medføre en samfundsøkonomisk gevinst. I det tilfælde er skyggeprisen stadig 3.800 kr., altså markant over kvoteprisen. Kildesortering er derfor et ekstremt dyrt klimatiltag og bidrager ikke til en omkostningseffektiv grøn omstilling.

Kildesortering er ikke desto mindre en del af regeringens klimaindsats. I regeringens klimaprogram fremgår strømlinet affaldssortering i ti fraktioner som et initiativ med skønnet CO_2e reduktionseffekt i 2030 (Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, 2025).

Generelt opnås en omkostningseffektiv grøn omstilling gennem en ensartet pris på udledninger på tværs af anvendelse, sektorer og grænser. EU har sat rammerne for omkostningseffektivitet igennem kvotesystemet, ETS, og det kommende kvotesystem, ETS2, der træder i kraft i 2027. Når ETS2 træder i kraft vil godt 80 pct. af EU's nettoudledninger være omfattet af et kvotesystem (Klimarådet, 2025).

Siden 2013 har danske affaldsforbrændingsanlæg været kvoteomfattet. Det er også tilfældet i Sverige, men ikke i resten af EU (Klimarådet, 2025). Det er aftalt, at resten af EU's affaldsforbrændingsanlæg skal omfattes af kvotesystemet inden for de kommende år[23]. Det betyder, at der skal betales kvoter svarende til CO_2-udledningen når der brændes affald. Ligeledes er der et loft over de samlede udledninger fra kvotesystemet. Kvotesystemet fungerer som en omkostningseffektiv måde at gennemføre grøn omstilling på. Det er antallet af kvoter, der bestemmer den samlede udledning af CO_2e fra kvoteomfattede sektorer. Dertil er affaldsforbrænding og deponering belagt med en række afgifter, herunder CO2-afgift, svovlafgift, NOX-afgift mv.

[23] Kilde: https://www.altinget.dk/forsyning/artikel/ny-aftale-eus-affaldsforbraending-skal-med-i-co2-kvotesystemet

Derfor er der ikke noget godt argument for bl.a. strømlinet affaldssortering i ti fraktioner, da dette ikke i sig selv ændrer antallet kvoter i systemet. For en diskussion af kvotesystemet og lækageeffekter henvises til Brøns-Petersen og Andersen (2025).

Argumenter for kommunernes regulatoriske monopol er ikke overbevisende

Lokale monopoltilstande er ikke et godt argument for husstandenes benyttelsespligt
En indvending til fordel for husstandenes benyttelsespligt, eller kommunernes regulatoriske monopol på affaldsindsamling, er at det ikke giver mening, at der kører mere end en renovationsbil på den samme strækning. Selvom det givetvis er korrekt, at det flere steder i landet ikke kan betale sig, for renovationsbiler at køre den samme strækning for at indsamle affald, er det i sig selv ikke et godt argument for at reguleringen tildeler kommunerne monopol på affaldshåndteringen. I det omfang, der er tale om naturlige monopoler, er der gode argumenter for økonomisk regulering. Hvis der ved en ophævelse af benyttelsespligten opstår lokale monopoler, kan der da være argumenter for at indføre økonomisk regulering af disse virksomheder, for at sikre lave priser.

Støjgener bør håndteres målrettet
Et andet argument for husstandenes benyttelsespligt er, at – særligt i byerne – vil det være til gene for beboerne, hvis flere forskellige renovatører indsamler affald. Det er reelt, at der kan være negative eksternaliteter i forbindelse med affaldsindsamling, da sådan er forbundet med støjgener. Det er alligevel ikke et overbevisende argument for kommunernes regulatoriske monopol. En støjeksternalitet bør i stedet adresseres direkte, f.eks. gennem en afgift, frem for de facto at forbyde konkurrence på affaldsområdet.

Hvile-i-sig-selv-princippet sikrer ikke lave priser
Som tidligere beskrevet er hvile-i-sig-selv-princippet ikke tilstrækkeligt til at sikre lave priser for forbrugerne. Det regulatoriske monopol og hvile-i-sig-selv-princippet medfører risiko for, at kommunerne overinvesterer i affaldsområdet, da omkostningerne kan overvæltes på forbrugerne. Ligeledes har kommunerne ringe incitamenter til at effektivisere driften, da besparelser ved effektiviseringer ikke kommer kommunen direkte til gode, på samme måde som ville være tilfældet for en konkurrenceudsat virksomhed eller en monopolvirksomhed. Det er årsagen til, at andre forsyningsområder, som vand- og elmarkedet, også er underlagt økonomisk regulering med effektiviseringskrav, der skal sikre lave priser til forbrugerne.

Hvis politikerne alligevel ønsker at bevare kommunernes regulatoriske monopol, vil det være hensigtsmæssigt at indføre økonomisk regulering og stille krav til effektiviseringer af affaldsområdet. Det forventes at Forsyningstilsynets prislofter vil fungere sådan.

Et regulatorisk monopol er uhensigtsmæssig til omfordeling
Man kan også finde argumenter for husholdningernes benyttelsespligt, der går på, at det ellers vil være dyrere at få hentet affald, hvis man bor på landet. Det betyder, at benyttelsespligten også har en omfordelingsmæssig dimension. Den første indvending er dog, om det er rimeligt, at husholdninger i byerne betaler en højere pris, for at

husholdninger på landet kan få indsamlet affald billigere. Det er ikke sikkert, at personer der bor på landet, har en lavere indkomst end dem der bor i byerne. I mange tilfælde kan det være omvendt. På den måde risikeres det, at ordningen fungerer som en uhensigtsmæssig omfordeling fra husholdninger med lave indkomster til husholdninger med høje indkomster. Omfordeling gennem et regulatorisk monopol vil derfor være vilkårligt. Dertil er det også uigennemskueligt, i hvilket omfang omfordeling er til stede.

Ønsker kommunerne alligevel at understøtte husholdninger, der ligger mere afsides og hvor det dermed vil være dyrere at få indsamlet affald, vil det være mere hensigtsmæssigt at anvende direkte overførsler til de husholdninger man ønsker at understøtte. Dette vil også være mere transparent for borgerne.

Kommunerne kan ikke direkte sammenlignes pga. momsopkrævning

I analysen skelnes der mellem kommuner, der opkræver moms hos borgerne og kommuner, der ikke opkræver moms hos borgerne. Det skyldes, at kommunerne ikke er sammenlignelige. Kommuner, der ikke opkræver moms vil alt andet lige have et lavere affaldsgebyr, da der ikke opkræves moms hos borgerne. På den anden side kan disse kommuner have indeklemt moms, hvilket betyder, at der stadig skal betales moms på ydelser, der indgår i det samlede gebyr. Der kan derfor ikke blot tillægges moms til disse kommuners gebyrer, da det formentlig vil overvurdere den samlede omkostning.

Det er dog konkurrenceforvridende, når kommuner ikke må opkræve moms, mens private aktører og kommunalt ejede selskaber skal opkræve moms. I en opfølgende aftale om 'Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi' blev det aftalt, at kommunernes levering af affaldsydelser skal selskabsgøres. Det betyder, at levering af affaldsydelser, herunder indsamling skal være momspligtig. I aftalen var det forventet, at et lovforslag skulle træde i kraft i 2024. Så vidt vides er der per oktober 2025 endnu ikke fremsat et lovforslag om selskabsgørelse.

Ikke desto mindre forventes problemstillingen vedr. opkrævning af moms at være midlertidig.

Forskelle i serviceniveau kan resultere i forskel i affaldsgebyrer

Kommunerne har forskellige serviceniveauer i deres indsamling, hvor højere serviceniveau må forventes at medføre højere priser. Analysen forsøger så vidt muligt at tage højde for dette.

Det er dog værd at bemærke, at et højt serviceniveau for standardløsningen ikke udelukkende er ønskværdigt, så længe borgerne ikke kan fravælge den kommunale ordning. Så selv om en kommune kan retfærdiggøre et højt gebyr for affaldsindsamlingen ved, at der i den kommune generelt er et højere serviceniveau (f.eks. hyppigere indsamling) end i andre kommuner, er det ikke sikkert, at borgerne værdsætter servicen og egentlig er villige til at betale prisen. Hvis ikke, vil det derfor være en omkostning for borgerne. Sættes markedet for affaldsindsamling mere frit, kan borgerne i højere grad vælge det serviceniveau, der passer til deres præferencer.

Det udvidede producentansvar medfører omkostninger for virksomheder og forbrugere

Det udvidede producentansvar har været under skarp kritik i perioden omkring ikrafttræden. En kritik gik på den dobbeltregulering, der ville opstå pga. de volumenbaserede emballageafgifter. Andre kritikpunkter går på, at prisen er blevet langt højere end først forudsat, ligesom der er store prisforskelle mellem kommuner. Det skyldes ifølge Dansk Erhverv, at der ikke har været effektivitetskrav eller kontrol med kommunernes omkostninger. F.eks. varierer prisen for at indsamle pap med 4.000 pct. fra den billigste til den dyreste kommune. En tredje kritik går på, at virksomheder, der ikke har tilmeldt sig i obligatorisk ordning, kan free-ride på de øvrige virksomheder[24].

Ordningen har til formål at sikre "forureneren betaler"-princippet. I praksis er det dog ikke virksomheder, der generer affald, men derimod husholdningerne. Den mest effektive begrænsning af affald vil derfor være, at den der generer affaldet betaler. Det er dog ikke tilfældet i dag, hvor borgerne i høj grad betaler det samme uagtet deres affaldsproduktion. Det bør i højere grad være tilfældet, at den der genererer affaldet betaler. Samtidig bør husholdninger have benyttelsespligt til en affaldsordning for at begrænse risikoen for henkastning af affald.

Samlede besparelsespotentialer for affaldshåndteringen

Benchmarkanalysen viser, at husholdningerne på landsplan kan spare 2,8 mia. kr. årligt på affaldsgebyrer. Dette er dog et underkantsskøn for det samlede besparelsespotentiale.

Strømliningen af affaldsindsamling må forventes at have presset gebyrerne op, hvilket analysen af besparelsespotentialer ikke tager højde for, da den blot sammenligner kommunerne i det samme år. Ligeledes er strengere krav om sortering forbundet med flere tidsomkostninger for borgerne, da det tager længere tid at sortere affald i 10 fraktioner ved husstanden. Værdien af borgernes tid kommer oveni det egentlige gebyr.

Derudover øger det udvidede producentansvar som udgangspunkt også forbrugerpriserne. Afgifterne overvæltes i priserne på forbrugsvarerne. Modsvares dette ikke af besparelser på husholdningernes affaldsgebyrer, står forbrugerne samlet set ringere.

Indtil videre har de politiske aftaler på affaldsområdet drevet omkostningerne for borgerne op, mens de besparende tiltag, som selskabsgørelse og prislofter, lader vente på sig.

I 2023 blev anvisningsretten til forbrændingsegnet erhvervsaaffald afskaffet. Det betyder, at virksomheder nu selv kan indgå kontrakter med affaldsforbrændingsanlæg eller private

[24] Se f.eks. https://www.danskerhverv.dk/presse-og-nyheder/nyheder/2025/juli/prisen-er-blevet-for-hoj-nu-kraver-dansk-erhverv-hurtig-handling-fra-ministeren/

indsamlingsselskaber[25]. Private husholdninger bør omfattes en lignende liberalisering ved at afskaffe den kommunale benyttelsespligt.

[25] Kilde: Lovforslag om ændring af lov om miljøbeskyttelse, lov om varmeforsyning, lov om elforsyning og selskabsskatteloven

Anbefalinger

Der er stor forskel på affaldsgebyrerne i kommunerne. I den billigste kommune koster det 2.193 kr. årligt for en husstand at få indsamlet affald og have adgang til genbrugsstation, mens det i den dyreste kommune koster 6.539 kr. årligt. Der er stort potentiale for besparelser på kommunernes affaldsgebyrer. Analysen viser, at danske husstande i de undersøgte kommuner i gennemsnit kan spare 1.050 kr. årligt på deres affaldsgebyr. Samlet set kan husholdningerne spare 2,8 mia. kr. årligt. Potentialerne er beregnet ved at sammenligne kommunernes affaldsløsninger i 2025 og samtidig tage højde for serviceniveau og rammevilkår.

Analysen viser ligeledes, at de kommunale affaldsgebyrer er steget med 50 pct. siden 2019. Forbrugerpriserne er i samme periode steget med 18 pct.

Til at realisere besparelsespotentialerne i kommunerne fremsættes en række anbefalinger:

- Kommunernes regulatoriske monopol på affaldshåndteringen bør ophæves

Affaldsindsamling er ikke som udgangspunkt et naturligt monopol. Derfor er det vanskeligt at argumentere for, at kommunerne alligevel skal have regulatorisk monopol på husstandenes affaldshåndtering. Hvis der opstår lokale monopoler, kan der på det tidspunkt diskuteres, om økonomisk regulering vil være gavnligt oveni i valgfrihed af leverandør.

- Affaldshåndteringen i kommunerne bør selskabsgøres og de aftalte prislofter bør meldes ud snarest

I 2020 blev det aftalt, at de kommunale affaldsydelser skal selskabsgøres. Der er endnu ikke fremsat lovforslag om dette. Ligeledes er det aftalt, at affaldsgebyrerne skal underlægges prislofter, hvilket endnu heller ikke er iværksat af Forsyningstilsynet. Begge dele bør gennemføres snarligt. Samtidig bør hvile-i-sig-selv-princippet afskaffes. Princippet giver ikke tilstrækkelig tilskyndelse til effektiviseringer, men giver derimod risiko for overinvesteringer, mens regningen lander hos husholdningerne.

- Der bør være udbudspligt på affaldsindsamlingen

Selvom mange kommuner har haft hele eller dele af affaldsindsamlingen i udbud, er det ikke et lovkrav. Et udbud kan være med til at sikre, at den billigste løsning, der opfylder de opstillede krav, vælges. Det kan være med til at holde affaldsgebyrerne for husholdningerne nede. En privat aktør er ikke nødvendigvis billigere end den kommunale løsning, men det bør afdækkes gennem udbud. Udbud kan være med til at skabe konkurrence på et område, der er underlagt regulatorisk monopol og derfor endnu ikke i sig selv er konkurrenceudsat.

- Kommunerne bør søge inspiration fra bedste praksis

Analysen illustrerer, at der findes mange måder at drive affaldsindsamling i kommunerne på. Kommunerne kan med fordel søge inspiration fra bedste praksis for at effektivisere håndteringen. Denne analyse identificerer bedste praksis for de enkelte kommuner, som består af de bedst, sammenlignelige kommuner.

Referencer

Agrell, Per J., og Peter Bogetoft. 2017. "Regulatory Benchmarking: Models, Analyses and Applications". *Data Envelopment Analysis Journal* 3 (1–2):49–91. https://doi.org/10.1561/103.00000017.

Andersen, Jens Lund, og Karsten Bo Larsen. 2021. "Arbejdspapir 67: Hvilke kommuner har den bedste folkeskole?" https://cepos.dk/artikler/arbejdspapir-67-hvilke-kommuner-har-den-bedste-folkeskole/.

Andersen, Line, Jens Lund Andersen, Ulrik Crüger Ahm, og Karsten Bo Larsen. 2024. "Kommunerne kan spare mindst 5,6 mia. kr. på ledelse og administration". CEPOS notat. CEPOS. https://cepos.dk/artikler/kommunerne-kan-spare-mindst-56-mia-kr-pa-ledelse-og-administration/.

Andersen, Line, og Otto Brøns-Petersen. 2024. "Husstandene kan i gennemsnit spare 900 kr. på affaldsgebyrer". Notat. CEPOS. https://cepos.dk/artikler/husstandene-kan-i-gennemsnit-spare-900-kr-pa-affaldsgebyrer/.

Brøns-Petersen, Otto, og Line Andersen. 2022. "Borgerne kan spare 2,0-2,6 mia. kr. årligt på affaldsområdet". CEPOS. https://cepos.dk/artikler/borgerne-kan-spare-2-0-2-6-mia-kr-aarligt-paa-affaldsomraadet/.

———. 2025. "How should the ideal EU climate policy be designed?" I *Energising Europe - A market approach to clean and abundant energy*, redigeret af Carlo Stagnaro og Marcin Zieliński. EPICENTER. https://www.epicenternetwork.eu/publications/energising-europe-market-approach-to-clean-and-abundant-energy/.

De Økonomiske Råd. 2013. "Økonomi og miljø 2013". https://dors.dk/files/media/rapporter/2013/m13/m13.pdf.

De Økonomiske Råds formandskab. 1997. "Dansk Økonomi, efterår 1997". https://dors.dk/vismandsrapporter/dansk-oekonomi-efteraar-1997.

Embedsmandsudvalgets ideoplæg. 2005. "Serviceeftersyn af vandsektoren". https://ens.dk/forsyning-og-forbrug/oekonomisk-regulering-af-vandselskaberne.

Energistyrelsen. 2023. "Afrapportering over udviklingen i de kommunale affaldsgebyrer 2019-2021". https://ens.dk/presse/energistyrelsen-udgiver-afrapportering-over-udviklingen-i-de-kommunale-affaldsgebyrer-fra.

Forsyningstilsynet. 2024. "Kommunale affaldsgebyrer 2019-2023". https://forsyningstilsynet.dk/Media/638555034572956914/Kommunale%20affaldsgebyrer%202019-2023%206k.pdf.

Forsyningstilsynet, og BDO. 2024. "Kommunale affaldsgebyrer- hvordan sikres gennemsigtighed, ensartethed og omkostningsægthed? Fase 1: Nugældende regler og praksis." https://forsyningstilsynet.dk/Media/638688179011502526/Affaldsgebyrprojektet%20delrapport%201%202024..pdf.

Herby, Jonas. 2025. "Samfundsøkonomisk analyse af kildesortering og central sortering af danske husholdningers affald". 1spand.nu. https://1spand.nu/wp-content/uploads/2025/06/Samfundsoekonomisk-analyse-af-kildesortering-05-06-2025-1.pdf.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet. 2025. "Klimaprogram 2025". https://www.kefm.dk/Media/638949180753914710/Klimaprogram%202025.pdf.

Klimarådet. 2025. “Statusrapport 2025”. København. https://klimaraadet.dk/sites/default/files/node/field_file/Klimaraadet_statusrapport25_FINAL_ONLINE.pdf.
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. 2022. “Den økonomiske regulering giver lavere priser på drikkevand”. https://kfst.dk/media/3sjlzk52/den-%C3%B8konomiske-regulering_gr%C3%B8n.pdf.
Lauritzen Consulting. 2020. “Liberaliser affaldssektoren”. CEPOS. https://cepos.dk/artikler/liberaliser-affaldssektoren/.

Bilag

Serviceniveau i kommunernes affaldsindsamling

Tabel 4

Kommunernes indsamlingsordninger er relativt ensartede

	Årlig volumenindsamling, alle fraktioner (l)	Mad- og restaffaldsvolumen af samlet volumen
Gennemsnit	13.814	48,8%
St. afv.	2.688	7,0%
1. kvartil	12.480	44,1%
Median	13.624	50,0%
3. kvartil	14.950	50,0%

Anm.: Tallene dækker over 86 kommuners indsamlingsløsninger. Det var for disse kommuner umiddelbart muligt at identificere den samlede affaldsløsning inkl. tømningshyppighed og beholderstørrelse for alle fraktioner.
Kilde: Egne beregninger baseret på dataindsamling af kommunernes affaldsgebyrer

Analyse af omkostningsdrivere

Tabel 5

Korrelation mellem efficiensscorer og eventuelle omkostningsdrivere

	Efficiensscorer (med moms)	Efficiensscorer (uden moms)
Husstande pr km2	-0,03	-0,29
Befolkningstæthed (indb/km2)	-0,01	-0,29
Befolkningsandel i bymæssig bebyggelse	0,02	-0,24
Indbyggertal 1. januar 2025	0,22	0,10
Andel etageboliger	0,02	-0,13
Andel fritidshuse	0,01	0,04

Anm.: Korrelationen mellem efficiensscorer og omkostningsdrivere er undersøgt med Spearmans rang korrelationskoefficient, da den er ikke-parametrisk og ikke kræver normalfordelte data. Dermed er den velegnet til at undersøge DEA efficiensscorer.
Kilde: Egne beregninger baseret på dataindsamling af kommunernes affaldsgebyrer samt noegletal.dk, Statistikbankens tabel FAM55N, ARE207 og BOL101

Besparelsespotentialer 2025

Tabel 6

Besparelsespotentiale i kommuner, der opkræver moms, 2025

Kommune	Affaldsgebyr	Besparelsespotentiale, kr. (%)	Referencekommuner
Albertslund	5.676	2.732 (48%)	Silkeborg
Halsnæs	5.257	2.313 (44%)	Silkeborg
Hillerød	5.048	2.103 (42%)	Silkeborg
Helsingør	4.721	1.776 (38%)	Silkeborg
Fredensborg	4.608	1.664 (36%)	Silkeborg
Solrød	4.538	1.594 (35%)	Silkeborg
Furesø	4.475	1.531 (34%)	Silkeborg
Faxe	4.609	1.570 (34%)	Silkeborg og Varde
Middelfart	4.347	1.403 (32%)	Silkeborg
Holbæk	4.293	1.348 (31%)	Silkeborg
Assens	4.370	1.280 (29%)	Varde og Silkeborg
Favrskov	4.243	1.197 (28%)	Silkeborg og Varde
Kerteminde	4.080	1.125 (28%)	Silkeborg og Varde
Thisted	4.291	1.058 (25%)	Varde
Aabenraa	4.179	1.027 (25%)	Varde og Silkeborg
Sønderborg	3.871	927 (24%)	Silkeborg
Aarhus	3.860	916 (24%)	Silkeborg
Lyngby-Taarbæk	4.385	994 (23%)	Høje-Taastrup og Silkeborg
Greve	4.523	983 (22%)	Høje-Taastrup
Roskilde	3.733	789 (21%)	Silkeborg
Langeland	3.993	764 (19%)	Varde og Silkeborg
Haderslev	3.784	654 (17%)	Varde og Silkeborg
Frederikshavn	3.655	601 (16%)	Silkeborg og Varde
Svendborg	3.490	546 (16%)	Silkeborg
Bornholm	4.501	693 (15%)	Nordfyns, Varde og Nyborg
Kalundborg	3.570	498 (14%)	Silkeborg og Varde
Glostrup	3.853	462 (12%)	Høje-Taastrup og Silkeborg

Faaborg-Midtfyn	3.412	336 (10%)	Silkeborg og Varde
Skanderborg	3.188	243 (8%)	Silkeborg
Mariagerfjord	3.381	214 (6%)	Varde og Silkeborg
Syddjurs	3.255	110 (3%)	Varde og Silkeborg
Billund	3.258	61 (2%)	Varde og Silkeborg
Høje-Taastrup	3.540	0 (0%)	Høje-Taastrup
Nordfyns	3.915	0 (0%)	Nordfyns
Nyborg	3.644	0 (0%)	Nyborg
Rødovre	5.070	0 (0%)	Rødovre
Silkeborg	2.944	0 (0%)	Silkeborg
Tønder	4.730	0 (0%)	Tønder
Tårnby	5.350	0 (0%)	Tårnby
Varde	3.233	0 (0%)	Varde

Anm.: 40 kommuner. Fire små ø-kommuner er undtaget. Metoderne er beskrevet i afsnittet 'Data og metode til at undersøge kommunernes affaldsgebyrer'. Kommunerne er sorteret efter størst til mindst besparelsespotentiale som andel af affaldsgebyret. Referencekommuner er listet i vægtet rækkefølge, dvs. de kommuner der vægter mest i kommunens benchmark er listet først. Der er ikke beregnet et potentiale for Gribskov kommune.
Kilde: Egne beregninger baseret på dataindsamling af kommunernes affaldsgebyrer.

Tabel 7

Besparelsespotentiale i kommuner, der ikke opkræver moms, 2025

Kommune	Affaldsgebyr	Besparelsespotentiale, kr. (%)	Referencekommuner
Herlev	5.693	3.500 (61%)	Herning
Køge	5.325	3.132 (59%)	Herning
Rudersdal	6.539	3.777 (58%)	Herning, Gentofte og Odsherred
Frederikssund	5.055	2.862 (57%)	Herning
Ballerup	4.845	2.652 (55%)	Herning
Hørsholm	5.956	3.199 (54%)	Herning og Gentofte
Hvidovre	4.680	2.487 (53%)	Herning
Ishøj	5.824	3.067 (53%)	Herning og Gentofte
Egedal	4.557	2.364 (52%)	Herning
Ringsted	4.448	2.255 (51%)	Herning
Gladsaxe	4.271	2.078 (49%)	Herning
Allerød	6.339	2.913 (46%)	Odsherred, Herning og Gentofte

Næstved	4.014	1.821 (45%)	Herning
Viborg	3.922	1.729 (44%)	Herning
Fredericia	3.896	1.703 (44%)	Herning
Brøndby	3.708	1.515 (41%)	Herning
Sorø	3.708	1.515 (41%)	Herning
Guldborgsund	3.758	1.502 (40%)	Herning og Ringkøbing-Skjern
Frederiksberg	3.646	1.453 (40%)	Herning
Vejle	3.630	1.437 (40%)	Herning
Kolding	3.610	1.417 (39%)	Herning
Hjørring	3.500	1.307 (37%)	Herning
Aalborg	3.500	1.307 (37%)	Herning
Brønderslev	3.997	1.489 (37%)	Herning og Ringkøbing-Skjern
Vordingborg	3.489	1.296 (37%)	Herning
Horsens	3.323	1.130 (34%)	Herning
Vesthimmerlands	4.244	1.388 (33%)	Ringkøbing-Skjern og Herning
Holstebro	3.230	1.037 (32%)	Herning
Dragør	3.203	1.010 (32%)	Herning
Odder	3.188	995 (31%)	Herning
Hedensted	3.176	983 (31%)	Herning
Lejre	4.194	1.277 (30%)	Herning, Odsherred og Gentofte
Struer	3.145	952 (30%)	Herning
Esbjerg	3.112	919 (30%)	Herning
Randers	3.088	895 (29%)	Herning
Skive	3.195	908 (28%)	Herning og Ringkøbing-Skjern
Vejen	3.591	893 (25%)	Ringkøbing-Skjern og Herning
København	3.594	794 (22%)	Herning og Gentofte
Lolland	3.758	807 (21%)	Ringkøbing-Skjern og Herning
Odense	2.792	599 (21%)	Herning
Rebild	3.310	549 (17%)	Ringkøbing-Skjern og Herning

Norddjurs	3.255	525 (16%)	Ringkøbing-Skjern og Herning
Ikast-Brande	2.860	383 (13%)	Herning og Ringkøbing-Skjern
Morsø	3.029	363 (12%)	Herning og Ringkøbing-Skjern
Jammerbugt	3.245	294 (9%)	Ringkøbing-Skjern og Herning
Gentofte	4.450	0 (0%)	Gentofte
Herning	2.193	0 (0%)	Herning
Lemvig	3.230	0 (0%)	Lemvig
Odsherred	3.791	0 (0%)	Odsherred
Ringkøbing-Skjern	3.140	0 (0%)	Ringkøbing-Skjern
Slagelse	4.511	0 (0%)	Slagelse
Stevns	4.488	0 (0%)	Stevns
Vallensbæk	6.462	0 (0%)	Vallensbæk

Anm.: 53 kommuner. Fire små ø-kommuner er undtaget. Metoderne er beskrevet i afsnittet 'Data og metode til at undersøge kommunernes affaldsgebyrer'. Kommunerne er sorteret efter størst til mindst besparelsespotentiale som andel af affaldsgebyret. Referencekommuner er listet i vægtet rækkefølge, dvs. de kommuner der vægter mest i kommunens benchmark er listet først.
Kilde: Egne beregninger baseret på dataindsamling af kommunernes affaldsgebyrer.

Prisudvikling i kommunernes affaldsgebyrer (2021-2025)

Tabel 8

Udvikling i gennemsnitlige affaldsgebyrer 2021-2025

Kommune	Gebyr 2020	Gebyr 2021	Gebyr 2023	Gebyr 2025	Stigning 2020-2025, kr. (%)
Rudersdal	3.074	3.374	5.204	6.539	3.465 kr. (113%)
Herlev	2.793	3.903	5.009	5.693	2.900 kr. (104%)
Ærø	2.450	2.590	4.000	4.875	2.425 kr. (99%)
Aarhus	2.065	2.160	3.270	3.860	1.795 kr. (87%)
Thisted	2.408	2.102	4.027	4.291	1.883 kr. (78%)
Hørsholm	3.391	3.561	4.294	5.956	2.565 kr. (76%)
Helsingør	2.739	3.480	3.573	4.721	1.982 kr. (72%)
Faxe	2.710	3.070	4.565	4.609	1.899 kr. (70%)
Allerød	3.746	4.182	4.950	6.339	2.593 kr. (69%)
Fredensborg	2.784	2.892	3.771	4.608	1.824 kr. (66%)

Viborg	2.373	2.751	3.413	3.922	1.549 kr. (65%)
Frederikssund	3.076	3.026	3.800	5.055	1.979 kr. (64%)
Gentofte	2.750	2.850	3.550	4.450	1.700 kr. (62%)
Assens	2.735	3.181	4.039	4.370	1.635 kr. (60%)
Hedensted	2.003	2.910	3.034	3.176	1.173 kr. (59%)
Odsherred	2.409	2.737	3.638	3.791	1.382 kr. (57%)
Hvidovre	2.982	3.330	4.215	4.680	1.698 kr. (57%)
Vallensbæk	4.150	4.150	6.462	6.462	2.312 kr. (56%)
Holbæk	2.759	2.973	3.742	4.293	1.534 kr. (56%)
Aabenraa	2.693	3.318	4.055	4.179	1.486 kr. (55%)
Randers	1.993	2.496	2.498	3.088	1.095 kr. (55%)
Struer	2.055	2.240	3.050	3.145	1.090 kr. (53%)
Nyborg	2.411	3.034	3.375	3.644	1.233 kr. (51%)
Lyngby-Taarbæk	2.924	3.414	4.324	4.385	1.461 kr. (50%)
Albertslund	3.806	4.365	3.799	5.676	1.870 kr. (49%)
Favrskov	2.860	3.284	3.988	4.243	1.383 kr. (48%)
Faaborg-Midtfyn	2.306	2.482	3.412	3.412	1.106 kr. (48%)
Morsø	2.050	2.460	2.815	3.029	979 kr. (48%)
Tårnby	3.622	3.951	3.420	5.350	1.728 kr. (48%)
Sorø	2.528	2.740	3.267	3.708	1.180 kr. (47%)
Gribskov	2.444	2.555	3.573	3.568	1.124 kr. (46%)
Haderslev	2.599	3.023	3.987	3.784	1.185 kr. (46%)
Aalborg	2.408	2.719	2.938	3.500	1.092 kr. (45%)
Nordfyns	2.707	2.919	3.946	3.915	1.208 kr. (45%)
Holstebro	2.240	2.480	3.255	3.230	990 kr. (44%)
Vejen	2.516	2.942	3.159	3.591	1.075 kr. (43%)
Frederikshavn	2.563	2.650	3.530	3.655	1.092 kr. (43%)
Bornholm	3.158	3.568	4.824	4.501	1.343 kr. (43%)
Svendborg	2.450	2.950	3.355	3.490	1.040 kr. (42%)
Køge	3.743	4.278	3.897	5.325	1.582 kr. (42%)
Ishøj	4.100	4.100	6.253	5.824	1.724 kr. (42%)
Slagelse	3.179	3.204	3.721	4.511	1.332 kr. (42%)
Greve	3.219	3.219	4.527	4.523	1.304 kr. (41%)
Norddjurs	2.320	2.470	2.960	3.255	935 kr. (40%)
Syddjurs	2.320	2.470	2.960	3.255	935 kr. (40%)

Lejre	2.992	3.026	3.697	4.194	1.202 kr. (40%)
Tønder	3.387	3.525	5.095	4.730	1.343 kr. (40%)
Esbjerg	2.234	2.219	2.775	3.112	878 kr. (39%)
Middelfart	3.126	3.554	4.350	4.347	1.221 kr. (39%)
Vesthimmerlands	3.061	3.244	3.872	4.244	1.183 kr. (39%)
Lemvig	2.330	2.515	3.285	3.230	900 kr. (39%)
Furesø	3.230	3.230	3.765	4.475	1.245 kr. (39%)
Halsnæs	3.799	4.548	5.039	5.257	1.458 kr. (38%)
Skive	2.310	2.560	3.160	3.195	885 kr. (38%)
Egedal	3.297	3.495	4.971	4.557	1.260 kr. (38%)
Næstved	2.906	3.441	3.868	4.014	1.108 kr. (38%)
Dragør	2.331	2.818	3.706	3.203	872 kr. (37%)
Guldborgsund	2.748	2.223	3.660	3.758	1.010 kr. (37%)
Lolland	2.748	2.223	3.660	3.758	1.010 kr. (37%)
Rødovre	3.708	3.828	4.570	5.070	1.362 kr. (37%)
Brønderslev	2.932	3.495	3.173	3.997	1.065 kr. (36%)
Stevns	3.303	3.303	2.970	4.488	1.185 kr. (36%)
Ballerup	3.610	3.608	5.146	4.845	1.235 kr. (34%)
Kalundborg	2.664	2.731	3.639	3.570	906 kr. (34%)
Gladsaxe	3.203	3.312	3.216	4.271	1.068 kr. (33%)
Solrød	3.441	3.741	4.225	4.538	1.097 kr. (32%)
Silkeborg	2.253	2.378	2.744	2.944	691 kr. (31%)
Hjørring	2.680	3.469	3.005	3.500	820 kr. (31%)
Ringsted	3.407	3.871	4.510	4.448	1.041 kr. (31%)
Odder	2.487	2.274	2.874	3.188	701 kr. (28%)
Skanderborg	2.487	2.274	2.874	3.188	701 kr. (28%)
Ringkøbing-Skjern	2.452	2.218	2.637	3.140	688 kr. (28%)
Mariagerfjord	2.659	2.700	3.311	3.381	722 kr. (27%)
Glostrup	3.034	3.353	3.975	3.853	819 kr. (27%)
Læsø	3.438	3.750	4.355	4.355	917 kr. (27%)
Odense	2.206	2.185	2.542	2.792	586 kr. (27%)
Samsø	4.172	3.388	3.049	5.216	1.044 kr. (25%)
Fredericia	3.119	3.724	3.478	3.896	777 kr. (25%)
Jammerbugt	2.605	2.715	3.430	3.245	640 kr. (25%)
Vordingborg	2.834	2.977	3.704	3.489	655 kr. (23%)

Langeland	3.250	3.432	3.325	3.993	743 kr. (23%)
Høje-Taastrup	2.918	3.150	3.576	3.540	622 kr. (21%)
Hillerød	4.166	4.443	4.843	5.048	882 kr. (21%)
Sønderborg	3.210	2.760	3.934	3.871	661 kr. (21%)
Billund	2.748	2.575	3.156	3.258	510 kr. (19%)
Kerteminde	3.499	3.499	4.080	4.080	581 kr. (17%)
Herning	1.893	2.193	2.193	2.193	300 kr. (16%)
Fanø	2.850	3.143	3.551	3.280	430 kr. (15%)
Varde	2.835	3.029	3.094	3.233	398 kr. (14%)
Brøndby	3.260	3.390	4.186	3.708	448 kr. (14%)
Ikast-Brande	2.525	2.160	3.660	2.860	335 kr. (13%)
Horsens	2.945	3.025	3.201	3.323	378 kr. (13%)
Kolding	3.278	3.766	3.576	3.610	332 kr. (10%)
Rebild	3.048	3.149	3.148	3.310	262 kr. (9%)
Roskilde	3.449	3.560	3.774	3.733	284 kr. (8%)
Frederiksberg	3.380	3.131	2.963	3.646	266 kr. (8%)
København	3.441	3.579	4.458	3.594	153 kr. (4%)
Vejle	3.489	3.579	3.336	3.630	141 kr. (4%)

Anm.: Løbende priser. Gennemsnitsgebyrer fra CEPOS baserer sig på en standardløsning for enfamilieboliger, hvilket svarer til definitionen af en havebolig i Forsyningstilsynets opgørelser. I de beregnede gennemsnit er kommunernes gebyr vægtet ligeligt. I gennemsnitsgebyrerne indgår både kommuner, der indregner moms, og kommuner, der ikke opkræver moms i husholdningerne.
Kilde: Lauritzen Consulting (2020); Brøns-Petersen og Andersen (2022); L. Andersen og Brøns-Petersen (2024) samt data fra nærværende analyse.